

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ

(Η ζωή του, η δράσις του, τα πλούτη του, η αγχαεργίης του, κτλ.)

μεγαλειότερος ευεργέτης του Έθνους, ο άειμνηστος Γεώργιος 'Αβέρωφ, γεννήθηκε στο Μέτασο της 'Ηπειρου στις 15 Αύγουστου του 1815. Ο πατέρας του ονομαζόταν Μιχαήλ 'Αβέρωφ κ' η ημέρα του Εξέτασιας. Ο Γεώργιος ήταν το μικρότερο από τα έξι παιδιά του φτωχού, αλλά μοναχμένου άνδρου, που κ' έμεινε κοντά στους γονείς του ως τα 1837, ενώ τ' άλλα τ' αδέρφια του από μικρό είχαν πάει, όπως όλα τα παιδιά της 'Ηπειρου, το δρόμο της Ξενιτειάς.

Οι αδελφοί του 'Αβέρωφ ήταν εγκατεστημένα στην Αίγυπτο. Ο μεγαλύτερος, ο 'Αναστάσιος, είχε αγοράσει ακριβά, είχε ανοίξει δικό του έμπορικό τμήμα στον Κάιρο και πήρε κατόπι κοντά του, για βοηθό, και τον Γεώργιο.

Η δουλειές του 'Αναστασίου όμως δεν πήγαιναν και τόσο καλά. 'Αλλά η δυσκολίες κ' η αποτυχίες, αντί να απελπίσουν τον μικρότερο από τους 'Αβέρωφ, τον ώπλισαν με καρτερικότητα, θέληση, κρίσι και έμπορική αντίληψη σπανιστάτη. Τον ανέπτυξαν την πρωτοβουσία του και το επιχειρηματικό του δαιμόνιο και τούδωσαν ενταξίω και να σπύλαβη ιδέες πρωτότυπες και τοιμάρει. 'Αρχισε λοιπόν να νοικιάζει και να καλλιεργή μεγάλες έκτασεις γης, και ιδίως βυβαεκαρπείες. 'Ετσι, σε λίγα χρόνια μέσα, η επιχειρήσις του επρόσβαρε κ' απλώθησαν ως την άπειραν χώρα του Βορρά. Ο 'Αβέρωφ πήγε τότε στη Ρωσία κ' έμεινε εκεί αρκετά χρόνια, για να γυρίσει και να εγκατασταθή οριστικά στην Αίγυπτο, στα 1866. Τώρα πια ο πρό όλιγών ήταν φτωχός Μετωχίτης ήταν πλούσιος.

Μά ο πολυεκατομυριούχος Γεώργιος 'Αβέρωφ δεν έπαυε, ώστόσο, νάνια λιτοδίαιτος, όλιγαρχος, απόξ και καλοκαρδός. Δεν άρνιθιρ: πατέ να βοηθήσει όποιονδήποτε άνθρωπο, που άζειζε να βοηθηθή. Η κοινωνικότητα του πάλι ήταν σπύια. Ήταν σε θέση να αντιλαμβάνεται και να ικανοποιή τις πραγματικές ανάγκες, ιδίως των υποδοχών κοινοτήτων του 'Ελληναισμού. 'Απ τη Μαύρη Θάλασσα—και πιο πάνω άκόμη—ός την Κρήτη, και από την 'Ηπειρο ως τον Εβράτρη και τις πηγές του Νείλου, έπλησαν και ύψάρχουν κοινωνοφελή έργα, που μαρτυρούν την άγαθοσύν όδιστή του πλούτου του. Σε σχολεία, έκαλλιέργη, νοσοκομεία κτλ. είνε χαρισμένο με χρυσά γράμματα το όνομα του.

Στην ιδιαίτερη του πατρίδα μόνο, ίδρωσε το περισσότερο φαρμακείο, που χορηγεί ο έλος διοικούν φάρμακα, το 'Γαμειών 'Ελεών, έφτισε μια ύπεροχη έκπέλιση κ' έδωθηκε πάνω από 20.000 λίρες για διάφορα έκπολιτιστικά έργα και φιλανθρωπικώς σκοπούς κ'.

'Αλλά ο Γεώργιος 'Αβέρωφ δεν ήταν μόνο φιλάνηθος καλός και χριστιανός... Ήταν και πύξχη 'Ελλη κ' πατριώτης ένθεσμος ! Κατά την Κρητική 'Επανάστασι του 1866, προσέβητε στους ήρωικούς άγωνιστές της 2.000 λίρες.

'Αργότερα, για την ίδρωσι της Σχολής των Εβελπίδων, έδωθηκε 40.000 λίρες, για το Στάδιο 900.000 φράγκα, για το 'Ερρηβίον 'Αβέρωφ 12.000 λίρες και για την άποπεράτωσι του Πολυτεχνείου 500.000 φράγκα.

Μά από τις μεγαλειότερες ύπηρεσίες προς το Έθνος του 'Αβέρωφ, είνε και η συμβολή του στη στήνωσι του δανείου των 70.000 λίρών, που έγινε επί Χωρ. Τροικιστή, τον καρφ όδραδύ που δοκιμαζόταν η 'Ελλάδα από τις συνέπειες της τότε μεγάλης όικονομικής κρίσεως και που κανείς δεν τολμούσε να της δανείσει, έστω και μια πεντάρα.

Ο Γεώργιος 'Αβέρωφ παρέμεινε ανεπίανδρος σ' όλη του τη ζωή και πέθανε στις 15 'Ιουλίου του 1899, στις 11 ή όρα τη νύχτα, στην έπαισι του του Ραύλι.

Από ήσπερ πριν έπέλθει ο θάνατός του, ο θαλερός και ευδάειτος γέρον είνε πέσει άρρωστος από πνευμονία. 'Όταν καλύτερα η κατάσταση του, οι γιατροί τον συμβούλεψαν να ταξιδεύη στην Κάτω 'Ιταλία, άλλ' αυτός δεν το δέχτηκε αυτό.

—Βλέπω να πλησιάζη το μοιραίο ! είνε. Δεν έχει και τόση σημασία άν έρθη μερικώς ήμνες άργότερα ή γρηγορότερα. Γιατί λοιπόν να φύγω άπ' εδώ !...

Τόν Γ. 'Αβέρωφ τον έθρηνησαν όλοι οι 'Ελληνες, με περισσότερο άπ' όλους, περισσότερο κ' άπ' αυτούς τους Μετωχίτες άκόμη, οι 'Ελληνες της 'Αλεξανδρείας.

'Όταν ζούσε ο 'Αβέρωφ, οι 'Ελληνες που πήγαιναν στην 'Αλεξανδρεία θεωρούσαν χρέος τους να τον έπισκεφθούν. Κι' όταν γύριζε κανείς άπ' την 'Αλεξανδρεία, τον ρωτούσαν αν γνωστοί του : —'Ε, είδες τόν 'Αβέρωφ ;

Τόσο δημοφιλές είνε γίνει το όνομα του μεγάλου έθνικού ευεργέτου, του αγέρου με τη μεγάλη καρδιά, όπως τόν Έλεγον.

'Αλλά κ' οι ξένοι κ' οι άραπάδες της Αίγυπτου τιμούσαν και άδούτουσαν τόν μεγάλο φιλάνηθο, όχι λιγώτερο από τους σπυλιωτίτες του, και τόν έπισκεπτόντουσαν, για να τόν γνωρίσουν και να τόν δούν από κοντά.

Το σπίτι του 'Αβέρωφ βρισκόταν στο Βορειο-άνατολικό τμήμα της 'Αλεξανδρείας, σ' ένα σχεδόν άποκεντρο δρόμο, κοντά στη θάλασσα. Το πρώτο πάτωμα του σπιτιού ήταν χωρισμένο σε δύο διαμερίσματα. Το ένα άπ' αυτά χρησιμοποιε ως γραφείο τόν ύπαλληλον του και τόν άνοικιστών τόν διαφόρων κτημάτων του και το άλλο διαμερίσμα ως κατοικία του. 'Όσοις ήθελε να δή τόν 'Αβέρωφ, είτε 'Ελλη κ' είτε θραγενής ήταν, είτε ξένος, έρχταν σ' άνεβή τις 15-20 μισωμένες σκάλες της άκείλλας του και να χαιρετή το κοινόδα της 'Εξόχουτας. 'Εμφανίζόταν τότε άμέσως ο άγαπητός και έπιστος του 'Αβέρωφ καταπάλαιψ, ο όποιος ώδηγούσε τόν έπισκεπτή κατευθείαν στον κρηό του.

Ο 'Αβέρωφ φορούσε πάντα ένα κομφο από μαύρο βελούδο, με μια φρόντα στο πλάι. Κρατούσε δε διαρκώς στο χέρι του το ποτήριον και άρχιστό καμολόρη του και έκινάσε άκαταστασίως.

Η όαλία του 'Αβέρωφ ήταν καθαρότην, αλλά λίγο άργή. 'Εθίμωνε εύκολα και ιδίως όταν μιλούσε για τόν πόλεμο του '97. Τότε γινόταν κατακόκκινος, έπαιζε σπασμωδικά το καμολόρη του, σηκωνε το σκίφο του στην κορυφή του κεφαλιού του, και μη μιλούντας, από τη μεγάλη του συγκίνησι, να έξαικοιόθησε την όαμία του, τερπνον πάλι του με τις έξης λέξεις, που τις έπαναλάβαινε πολλές φορές : —Ποσο !... Τι ήταν αυτό !... Είνε... ήτο !... Ποσο !... ήτο !...

Και σηκωνόταν κ' έκανε δύο-τρεις βήματα στο σαλόνι του και κατόπι καθόταν πάλι κ' έθιζε σ' άνεβή το ένα τοίχιον πάνω στ' όίωτο.

'Ενα βράδυ, ενώ ο 'Αβέρωφ έπινε το ποτό του κ' έταν 'Αθηναίο δημοσχεματί, τούσο πάλι γέροντος από τη συζήτησι για την πανοικονομία του καίθη στα '97 στη Λάρσα, όποτε τούχτηκε άποτόμα όθως και φώναζε τα έξης όλοσησινι λόγια :

—Υπάρχει κάτι σαυτό στην 'Ελλάδα !... Κά το σαυτό... Χρηάζετα μαζώρη... μαζώρη...

Τα δύο σαλόνια του 'Αβέρωφ ήταν σπυσιωμένα με γούστο λεπτό, καλλιτεχνικό, τούσο τούχου ήταν χρησιμωμένα έργα τών καλύτερων ζωγράφων της έπαισις, ξένων και 'Ελλήνων.

Από τα δύο αυτά σαλόνια δεν έβλεπαν ποτε τα άνθη, τα όποια ύπαραμωσσε ο 'Αβέρωφ. 'Επίσης πάνω σ' ένα πολετικό βάθρο, μέσα σε μια γυάλινη θήκη, ήταν φυλαγμένο το σπυσιω σπαράκι, το όποιο προσφέρθηκε στον ίδρωτή του Σταδίου κατά τους πρώτους 'Ολυμπιακούς άγώνες. Πλάι δε και σε άκαρη άπόστασι, ήταν τοποθετημένο και το όίωτομα του Σταδίου.

Ο 'Αβέρωφ, ως τις τελευταίες στιγμές της ζωής του, διατηρούσε άκέρως τις πνευματικές του δυναμίες. Με την άπαύση του καθόσταν γενικό κληρονόμο τόν τόν άνεγαλό του Γεώργιο 'Αβέρωφ και κληροδότουμε δίκαιη έκτακτικωρια φράγκα στον 'Ελληναίο σπύιο, ένα έκτακτικωριο στο Στάδιο, πεντακόσιες χιλιάδες φράγκα για την ίδρωσι 'Αγριακής Σχολής στη Λάρσα, πεντακόσιες χιλιάδες στο 'Ορειών 'Αθρών, πεντακόσιες χιλιάδες στο Πολυτεχνείο 'Αθρών, 900 χιλιάδες στην γενετήριό του στο Μετασό και 1.500.000 φράγκα στην 'Ελληνη Κοινότητα 'Αλεξανδρείας.

Αυτή, με λίγα λόγια, ήταν η ζωή και το έργο του Γεωργίου 'Αβέρωφ, ο όποιος, χωρίς σπά προσόντα, με τα όποια ήταν προικισμένος από τη φύσι και τη βοήθεια της τύχης, κατορθώσε να γνή από φτωχό παιδί πύκλιουτος και να ευεργετήση το Έθνος του.

ΤΑ ΑΜΙΜΗΤΑ

ΤΙ ΕΧΑΣΑΜΕ

Η πιο περιεργή ρεζλίμα του κόσμου δημοσιεύτηκε στην Κερκυραϊκή έφημερίδα 'Ανεξάρτητος της 11 'Οκτωβρίου 1899. Ιδού αυτή :

«Ο μηχανικός που έχει το Μηχανογυρίον του εν τη όδω 'Υδάτων, άπέναντι του πιλοπαλιού του κ. Τρύφου, δύναται να στείλη άνθρωπον εις τα ούρανια και να φέρη την ούρανιον συγκοινωνίαν, αν εύρισκετο ένα έθνος να...έξερχρώση την 'Ελλάδα».

Η ρεζλίμα αυτή είνε δημοσιευθή επί πληρωμή. Δυστυχώς όμως δεν βρέθηκε κανείς πρόθυμος να...έξερχρώση την 'Ελλάδα !...